

Popření pohledávky jiného věřitele věřitelem

Popřel-li přihlášený věřitel pravost pohledávky jiného věřitele při přezkumném jednání, jež se konalo po vydání nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, avšak před jeho účinností (před 31. březnem 2011), mělo takové popření tytéž účinky, jako kdyby pohledávku ve stejné době popřel insolvenční správce a uplatní se na ně ustanovení insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011. Obdobně to platí pro popření pravosti pohledávky jiného věřitele přihlášeným věřitelem při přezkumném jednání, jež se konalo v době od 31. března 2011 v insolvenčním řízení, v němž insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku před uvedeným datem. I v případě, kdy přihlášený věřitel popřel pravost pohledávky jiného věřitel při přezkumném jednání, jež se konalo před vydáním nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, mělo takové popření tytéž účinky, jako kdyby pohledávku ve stejné době popřel insolvenční správce a uplatní se na ně ustanovení insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. dubna 2012, sp.zn. 29 ICdo 7/2012, usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2012, sp.zn. 29 NSČR 54/2012 a usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.9.2013, sp.zn. 29 ICdo 33/2012.)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a/ B. K., a b/ J. M., obou zastoupených JUDr. H.M., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému C. T. E. B. s. r. o., se sídlem v P., zastoupenému Mgr. K.Š., advokátkou, se sídlem v P., o popření pohledávky, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 89 ICm 778/2011, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka Ing. P. S., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 89 INS 3983/2008, o dovolání žalobců proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. srpna 2011, č. j. 89 ICm 778/2011, 101 VSPH 77/2011-21 (MSPH 89 INS 3983/2008), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze (dále též jen „insolvenční soud“) odmítl usnesením ze dne 5. dubna 2011, č. j. 89 ICm 778/2011-13, žalobu, kterou se žalobci (a/ B. K. a b/ J. M.) domáhali vůči žalovanému (C. T. E. B. s. r. o.) určení, že žalovaný nemá pohledávku za dlužníkem Ing. P. S. (dále jen „dlužník“) ve výši 45.165.321,- Kč z titulu smlouvy o úvěru ze dne 13. června 1991 uzavřené mezi Komerční bankou, a. s. a dlužníkem (bod I. výroku). Dále rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

Soud vyšel z toho, že:

- 1/ Insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka usnesením ze dne 23. dubna 2009.
- 2/ Žalobci jsou přihlášenými věřiteli v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka.
- 3/ Žalovaný si do insolvenčního řízení přihlásil vykonatelnou pohledávku za dlužníkem ve výši 45.165.321,- Kč. Tuto pohledávku při přezkumném jednání konaném dne 22. června 2009 popřel insolvenční správce a v zákonné lhůtě podal u insolvenčního soudu incidenční žalobu; řízení je vedeno pod sp. zn. 189 Cm 18/2009 a dosud není pravomocně ukončeno.

Na tomto základě insolvenční soud dovodil, že s ohledem na datum vydání rozhodnutí o úpadku na danou věc nedopadají zákonem č. [69/2011](#) Sb. (s účinností od 31. března 2011) novelizovaná ustanovení zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), která v ustanovení § 200 a násl. (již) umožňují popření pohledávky věřitele jiným věřitelem. Zdůraznil, že podle ustanovení § 198 a § 199 insolvenčního zákona (ve znění účinném do 30. března 2011) jsou k

podání incidenční žaloby oprávněni jednak věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, nebo insolvenční správce, který popřel vykonatelnou pohledávku. V obou případech podání žaloby předpokládá předchozí popěrný úkon insolvenčního správce. Insolvenční soud proto uzavřel, že žalobci nejsou osobami oprávněnými k podání incidenční žaloby a odmítl žalobu podle § 160 odst. 4 insolvenčního zákona.

K odvolání žalobců Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud přisvědčil závěru insolvenčního soudu, podle něhož žalobci nejsou aktivně legitimováni k podání žaloby na popření sporné pohledávky. Přitom zdůraznil, že zásadní pro posouzení oprávněnosti věřitele podat incidenční žalobu je to, zda ji takový věřitel popřel při přezkumném jednání. Jestliže v projednávané věci žalobci jako věřitelé spornou pohledávku na přezkumném jednání nepopřeli (popřel ji pouze správce), pak ji nemohou popřít dodatečně.

Proti usnesení odvolacího soudu podali žalobci dovolí, jehož přípustnost dovozují z ustanovení § 239 odst. 3 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítají, že je dán dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požadují, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatelé namítají, že odvolací soud nesprávně aplikoval právní názor vyjádřený v nálezu Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10 (jde o nález pléna Ústavního soudu uveřejněný pod č. [241/2010](#) Sb., jenž je veřejnosti dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu). Vycházejí z toho, že novela insolvenčního zákona provedená na základě nálezu Ústavního soudu zákonem č. [69/2011](#) Sb. sice nově upravila možnost písemného popření pohledávek věřiteli, ale protože se vztahuje jen na insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, v nichž dosud nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku, nevyřešila v souladu s nálezem Ústavního soudu situaci žalobců, kteří jsou věřiteli v insolvenčním řízení, v němž se přezkumné jednání uskutečnilo dne 22. června 2009. Protože dovolatelé nebyli podle tehdy platného právního stavu oprávněni při přezkumném jednání popřít spornou pohledávku jiného věřitele, měl odvolací soud aplikovat přímo nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10 a přiznat žalobcům právo dodatečně popřít pohledávku žalovaného.

Pro rozhodnutí vydaná v incidenčních sporech jsou ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání žalobců je (bez dalšího) přípustné podle ustanovení § 239 odst. 3 části věty před středníkem o. s. ř. Podmínku, aby šlo o potvrzující usnesení odvolacího soudu, ohledně kterého dovolací soud dospěje k závěru, že má po právní stránce zásadní význam, formulovanou ve větě druhé označeného ustanovení poukazem na obdobné použití § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř., má Nejvyšší soud za obsoletní (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. července 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2009, uveřejněné pod číslem 151/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - veřejnosti dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených

dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolateli, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Otázkou, zda přihlášený věřitel mohl účinně popřít pravost pohledávky jiného věřitele v řízení, v němž insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku před 31. březnem 2011, se Nejvyšší soud zabýval v usnesení ze dne 25. dubna 2012, sen. zn. 29 ICdo 7/2012, uveřejněném pod číslem 113/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 113/2012“). Tam uzavřel, že popřel-li přihlášený věřitel pravost pohledávky jiného věřitele při přezkumném jednání, jež se konalo po vydání nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, avšak před jeho účinností (před 31. březnem 2011), mělo takové popření tytéž účinky, jako kdyby pohledávku ve stejné době popřel insolvenční správce a uplatní se na ně ustanovení insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011. Obdobně to platí pro popření pravosti pohledávky jiného věřitele přihlášeným věřitelem při přezkumném jednání, jež se konalo v době od 31. března 2011 v insolvenčním řízení, v němž insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku před uvedeným datem.

Na závěry obsažené v R 113/2012 Nejvyšší soud navázal v usnesení ze dne 29. září 2012, sen. zn. 29 NSČR 54/2012, v němž posuzoval, zda lze přiznat účinek popěrnému úkonu věřitele, který byl učiněn před vydáním nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10. Přitom uzavřel, že i v případě, kdy přihlášený věřitel popřel pravost pohledávky jiného věřitel při přezkumném jednání, jež se konalo před vydáním nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, mělo takové popření tytéž účinky, jako kdyby pohledávku ve stejné době popřel insolvenční správce a uplatní se na ně ustanovení insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011.

K těmto závěrům vedla Nejvyšší soud úvaha, podle níž z nosných důvodů nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10 plyne, že ustanovení § 192 odst. 1 věty první, včetně věty za středníkem, insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. března 2011, zasahovalo do základních práv věřitelů v insolvenčním řízení tím, že jim odnímalo právo účinně zpochybnit pohledávky jiných (konkurujících) věřitelů. Jedinou cestou, jak se v situaci, kdy nelze aplikovat ustanovení insolvenčního zákona ve znění po novele provedené zákonem č. [69/2011](#) Sb. (srov. R 113/2012), lze vyhnout použití formálně platné právní normy způsobem, který by v konečném důsledku vedl k individuálnímu právnímu aktu neústavnosti (k porušení základních práv dovolatele), je nepoužít ani v dané věci ustanovení § 192 odst. 1 věty první insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. března 2011 a přiznat i popěrnému úkonu dovolatele (v tam posuzované věci) ze dne 30. března 2009 tytéž účinky jako kdyby pohledávku ve stejné době popřel insolvenční správce.

Nejvyšší soud již tedy v návaznosti na nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, vysvětlil, jakým způsobem mohli věřitelé v době před tím, než nabyla účinnosti novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. [69/2011](#) Sb. a dokonce i před vydáním tohoto nálezu, zpochybnit pohledávky jiných přihlášených věřitelů bez zřetele k tomu, že tehdy platná právní úprava (§ 192 odst. 1 věta první insolvenčního zákona) jim popěrné právo nepřiznávala. Nejvyšší soud dovodil, že je nutno přiznat účinky popěrným úkonům věřitelů při přezkumných jednáních a postupovat obdobně podle ustanovení § 197 odst. 2, § 198, § 199, § 201 a § 202 insolvenčního zákona, s tím rozdílem, že v postavení popírajícího subjektu nebude insolvenční správce, ale pouze věřitel, který se rozhodl využít svého práva zpochybnit pohledávku jiného (konkurujícího) věřitele (srov. opět R 113/2012).

Promítneme-li závěry obsažené v R 113/2012 a v usnesení sen. zn. 29 NSČR 54/2012, na nichž Nejvyšší soud nevidí důvod cokoli měnit, do poměrů projednávané věci, lze uzavřít, že žalobci (jako přihlášení věřitelé v insolvenčním řízení dlužníka) mohli účinně popřít pohledávky žalovaného

(rovněž přihlášeného věřitele) jen při přezkumném jednání konaném dne 22. června 2009. Jestliže tak neučinili, a přesto podali žalobu na popření vykonatelné pohledávky žalovaného, je nutno přisvědčit závěru odvolacího soudu, že žalobu podali jako osoby neoprávněné a byl dán důvod k jejímu odmítnutí dle § 160 odst. 4 insolvenčního zákona.

Dovolateli prosazovaný právní názor, podle něhož je zapotřebí nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, „aplikovat“ tak, že žalobcům (jako věřitelům) lze přiznat právo dodatečně popřít pohledávku žalovaného (jiného přihlášeného věřitele) Nejvyšší soud nesdílí. V konečném důsledku by totiž (v rozporu s principem právní jistoty) relativizoval výsledky přezkumných jednání ve všech insolvenčních řízeních, v nichž se uplatnil insolvenční zákon ve znění před novelou provedenou zákonem č. [69/2011](#) Sb.

V době do 31. března 2011 muselo být všem procesním subjektům zúčastněným na insolvenčním řízení zřejmo, že jediný způsob, jímž lze popřít pohledávku přihlášeného věřitele, je popěrný úkon uskutečněný při přezkumném jednání, na které byla taková pohledávka zařazena (srov. § 190 insolvenčního zákona, v rozhodném znění), v daném případě při přezkumném jednání, jež se konalo 22. června 2009. Oporou pro jiný výklad není ani zkoumaný nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10, který (dozajista s vědomím všech důsledků takového kroku při neopakovatelnosti řady úkonů v insolvenčním řízení) zrušil příslušná ustanovení insolvenčního zákona až s časovým odstupem (k 31. březnu 2011).

Jelikož se dovolatelům prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)